

JU
15 Nov
I/9295POLANDFOREIGN RELATIONS
Diplomatic Service.SOURCE MUNICH: No information available.
DATE OF OBSERVATION: current period.

X X X

POLSKAOrganizacja Partyjna na placówkach berlińskich.

Na terenie BERLINA istnieje t.zw. Podstawowa Organizacja Partyjna, obejmująca wszystkie placówki reżymu warszawskiego, a więc Polska Misja Dyplomatyczna, Polska Misja Wojskowa, Przedstawicielstwo Handlowe (dokładna nazwa: Biuro Rady Handlowego,) t.zw. BIP, czyli Biuro Informacji Prasowej i PAP (Polska Agencja Prasowa.) Podstawowa organizacja partyjna (POP) dzieli się na trzy człony - t.zw. organizacje oddziałowe. Organizację oddziałową posiada Misja Dyplomatyczna Polska (MDP.) Misja Wojskowa Polska (MWP) łącznie z BIP-em, który notabene organizacyjnie związany jest z MWP, oraz Przedstawicielstwo Handlowe. Organizacje Oddziałowe prowadzą życie partyjne samodzielnie. Raz na miesiąc odbywają się zebrania POP-u, a więc wszystkich członków partii, wchodzących w skład poszczególnych oddziałowych organizacji.

POP-em kieruje egzekutywa partyjna, wybierana raz na rok. Wybory teoretycznie tajne są w rzeczywistości farsa. Przygotowuje je starannie ustępująca egzekutywa, wyznaczając kandydatów, na których później się głosuje.

Sprawy wyborów zostaną poruszone jeszcze szczegółowiej później.

Organizacje oddziałowe odbywają swe zebrania co dwa tygodnie. Przedmiotem zebrania jest zawsze jakiś referat polityczny lub szkoleniowy, dalej sprawy szkoleniowe członków partii, sprawy związane z wykonywaniem obowiązków zawodowych, ulepszania organizacji pracy. Partia kładzie swą rękę na wszystkich przejawach życia zbiorowego i indywidualnego pracowników, partia wchodzi w najdrobniejsze szczegóły działalności poszczególnych jednostek, i te sprawy są więc także przedmiotem

(over)

zebrań partyjnych.

Obecnie przejdę do szczegółowszego omówienia pracy poszczególnych komórek partyjnych, w poszczególnych placówkach.

Oddziałowa organizacja partyjna przy Misji Wojskowej Polskiej.

Zasadniczo ukrywa się fakt istnienia organizacji partyjnej na terenie MWP. Chodzi o to, aby istnienie organizacji nie było znane władzom mocarstw zachodnich. O mających się odbyć zebraniach zawiadamia się w sposób dyskretny członków partii, tak ażeby o zebraniu nie wiedzieli pracownicy niemieccy, których zresztą w Misji Wojskowej jest drobny wyjątek (uprzednio jedynie ŚWIATKOWSKI, KAZMIERSKI, KALINSKA i GĘDZIOROWA nie należeli do partii.).

Na czele organizacji partyjnej w MWP znajduje się t.zw. sekretarz partyjny. Rolę tę pełni obecnie w MWP pani JANKOWSKA Krystyna, Matka jej to stara działaczka komunistyczna. Rodzina JANKOWSKICH wywodzi się z SOSNOWCA, wyemigrowała ona później do Francji i po drugiej wojnie wróciła ponownie do Polski. JANKOWSKA posiada bardzo duże zaufanie partyjne i zaufanie szefa MWP FRIEDMANA. Charakterystykę tow. JANKOWSKIEJ poda się jeszcze później, zaznacza się jedynie, że jest to największy donosiciel w Misji Wojskowej. Ciekawe jest polityczne podejście do sprawy wyznaczenia sekretarza partyjnych na placówkach w BERLINIE, ściślej mówiąc, jest to mały lapsus linguae, ponieważ sekretarzy partyjnych także wybiera się. Wybiera się jednakże z grona tych osób, których wskazuje egzekutywa POP. Sekretarzami są w zasadzie młodzi ludzie, zażarci aktywiści, ale nie wyszkoleni jeszcze ani ideowo-politycznie ani organizacyjnie. Dopiero robota partyjna w charakterze sekretarza organizacji pod ociem doświadczonych wyjadaczy partyjnych ma wytworzyć z sekretarza typ partyjnika, przeznaczonego do stania się kościem partii. Sekretarz taki, mając że jest faworyzowanym, a będąc z drugiej strony na stanowiskach zupełnie nie eksponowanych, przykłada się do pracy partyjnej w dwojnasob, stając się okiem i uchem szefa i partii.

(over)

Sekretarka organizacji partyjnej w MWP, JANKOWSKA Krystyna, była też w istocie takim okiem i uchem. Wywołało to w konsekwencji taki rezonans, że każdy rozmawiał z JANKOWSKĄ tylko o sprawach zupełnie bez znaczenia (każdy z szarej masy członków.) Prominenci partyjni wiedli z tow. JANKOWSKĄ długie rozmowy. Na jednym z zebrań partyjnych tow. JANKOWSKA uzalała się, iż nikt nie zwraca się do niej ze swymi bolączkami dotyczącymi życia domowego, pracy zawodowej i partyjnej.

Zadaniem sekretarza organizacji partyjnej polega na prowadzeniu organizacji w myśl dyrektyw egzekutywy. Sekretarz partyjny jest łącznikiem między egzekutywą a organizacją. Bierze udział w posiedzeniach egzekutywy, prowadzi zebrania partyjne, kontroluje wykonywanie zadań partyjnych. Sekretarz partyjny współpracuje jeszcze z dwoma wybranymi przez organizację członkami, tworząc z nimi t.zw. trójkę partyjną. Poza JANKOWSKĄ do trójki tej należą w MWP prominenci partyjni STANKIEWICZ i SZYMANSKI, i jako zastępcą GRZECH z BIP-u.

Skład organizacji partyjnej w MWP jest następujący:
(dane do 6.9.1952)

JANKOWSKA Krystyna
STANKIEWICZ Eugeniusz
SZYMANSKI Ryszard, Zygmunt
FRIEDMAN Alfred
FRIEDMANOWA Wiera (żona)
JARZĘBSKI Janusz
STRZELECKA Zofia
SOT Zofia

SIEMEK Jan
SIEMKOWA Genowefa (żona)
HIRSZOWICZ (fnu)
SZULIK Zdzisław
KUSZ (fnu)
WRONSKI (fnu)
KOPCZYNSKI (fnu)
GLEBA Aleksander
GRZECH (fnu)

SZYMANSKI oraz GRZECH są pracownikami BIP (Biura Informacji Prasowej,) znajdującym się w sektorze wschodnim BERLINA, organizacyjnie podległym jednakże MWP. Jak wyżej już zaznaczyłem tematem zebrań partyjnych są zagadnienia polityczne i s koleniowe. Na każdym zebraniu partyjnym wygłaszany był referat. Jeśli chodzi o zagadnienia polityczne, tematy są prawie zawsze aktualne. A więc walkowano sprawę konstytucji. Debatowano nad poprawkami do projektu konstytucji. Tow. STANKIEWICZ miał np. wykład o imperializmie amerykańskim, JARZĘBSKI o wykonaniu trzeciego roku planu sześcioletniego. Były referaty o NRD, dalej o Niemczech

(over)

Zachodnich. Omawiane są dokładnie wszelkie konferencje i plena partyjne. Ostatnio wygłoszony został przez JANKOWSKĄ Krystynę referat o "Krytyce i samokrytyce." Treść referatów nie odbiegała od wytyczonych już drog przez "Nowe Drogi" lub inne periodyki oraz czasopisma. Najmniejsze odchylenie od "utartego szlaku" powodowało ostrą krytykę. Np. gdy JARZĘBSKI w swym referacie o wykonaniu trzeciego roku planu sześcioletniego wyraził się, że w Polsce jest sytuacja ciężka, jeśli chodzi o dostarczanie dóbr konsumpcyjnych, że prawdopodobnie, gdyby sytuacja międzynarodowa nie była napięta, można by w Polsce kosztem przemysłu ciężkiego poprawić sytuację rynku konsumpcyjnego, w dyskusji dostał solidne oświadczenia od STANKIEWICZA, HIRSZOWICZA i SZYMANSKIEGO. Zamiecali mu oni brak znajomości doktryny stalinowsko-leninowskiej, dotyczącej konieczności rozwoju przemysłu ciężkiego kosztem przemysłu konsumpcyjnego.

Jakie referaty, taka też i była dyskusja. Nie można zresztą mówić o dyskusji w prawdziwym tego słowa znaczeniu. Dyskusji prawdziwej na zebraniach partyjnych niema. Uzupełnia się referat, że o tym a o tym zapomniał, tego i tego niewymienił. Nie można więc swojego zdania w kwestii politycznej czy ideologicznej, chociażby minimalnie odrębnego od linii nakreślonej przez partię.

Po referacie i dyskusji w czasie zebrania omawia się sprawy organizacyjne partii, a więc przeprowadzanie różnych zbiórek partyjnych, omawianie spraw szkoleniowych i wyników szkolenia i t.p. W sprawach różnych poruszano, jak wyżej zaznaczono, kwestię usprawnienia pracy w Misji, sprawy czujności i dyscypliny pracy. Czujność to jedno z najważniejszych haseł, rzucanych przez partię. Każdy członek partii miał przede wszystkim świecić przykładem czujności. Wiadomo, iż w Misji Wąskowej na drugim piętrze, t.j. tam, gdzie mieści się dział polityczny i konsularny, ZMP zobowiązał się do specjalnej czujności - miał przede wszystkim specjalnie zważać, co się dzieje w dziale konsularnym.

P.O.P. - Podstawowa organizacja partyjna.

Zebrania POP odbywają się, jak wyżej zaznaczono, raz na miesiąc, rozpoczynają się od

(over)

wyłoszenia zasadniczych referatów politycznych przez górę partyjną. Ostatnio np. (w sierpniu) szef Misji Dyplomatycznej Polskiej IZYDORCZYK omawiał rolę NRD w walce z "imperializmem." Po przeprowadzeniu na poszczególnych organizacjach oddziałowych zebrań w sprawie projektu konstytucji, na zebraniu POP-u generalnie omawiano projekt, zachwycając się nad demokratycznością konstytucji.

POP, jak wyżej zaznaczono wybiera egzekutywę partyjną. Jedynie w tym roku, przy wyborze egzekutywy partyjnej w maju, zaszyły pewne niespodzianki. Ustępująca egzekutywa, mimo forsowania przez sekretarzy partyjnych i innych prominentów ponownej kandydatury FRIEDMANOWEJ Wiery na kierownika egzekutywy nie mogła przeprowadzić wyboru tej kandydatury. Zbuntowało się Przedstawicielstwo Handlowe, którego członkowie niespodziewanie wysunęli kandydaturę niejakiego GOLDMANNA, pracownika Przedstawicielstwa Handlowego. Kandydatura ta wyjątkowo przeszła. Poza tym wybrano sześciu innych członków egzekutywy.

Egzekutywa odbywa do dwa tygodnie posiedzenia, ustalając program zebrań partyjnych oraz program całoroczny szkoleniowy. Moim zdaniem na posiedzeniu egzekutywy zapadają także najważniejsze decyzje w sprawach, dotyczących odwoływań pracowników. Na posiedzeniu egzekutywy bierze się pod lupę każdego pracownika.

W posiedzeniach egzekutywy biorą udział także sekretarze oddziałowych organizacji partyjnych z głosem doradczym.

Szkolenie partyjne.

Z wyjątkiem lipca, sierpnia i września we wszystkich innych miesiącach odbywa się intensywne szkolenie partyjne. Szkolenie odbywa się co tydzień. Dotychczas istniały trzy grupy szkoleniowe: stopień pierwszy obejmował zapoznanie się z historią ruchu robotniczego w Polsce. Na kursie drugiego stopnia przarabiano krótki kurs historii WKPB, kurs trzeciego stopnia obejmował historię WKPB w szerszym zakresie, przy równoczesnym studiowaniu literatury uzupełniającej. Szkolenie pierwszego stopnia odbywało się dotychczas we czwartki, szkolenie drugiego i trzeciego stopnia w poniedziałki.

(over)

Zapoznając się na pierwszym kursie z historią ruchu robotniczego w Polsce wynoszono naturalnie pod niebiosa działalność SDKPL (Socjal-Demokracja Korony Polskiej i Litwy,) natomiast jeśli chodzi o działalność PPS zawsze obciążano ją epitetem "zdradziecki". W czasie szkolenia na wszystkich szczeblach wiąże się zawsze zagadnienia z przeszłości z aktualniami. Np. mówiąc o "zdradzieckiej robocie" PPS-u okresu Polski międzywojennej, zaznacza się, że obecnie socjaliści wszystkich krajów zaprzęśli się kapitalizmowi, zdradzając ponownie ruch robotniczy. Najbardziej krytykowana jest SPD.

Samo szkolenie pozbawione jest wszelkich momentów zdrowej i rzeczowej dyskusji. Dyskutanci na pamięć cytują zdania "nieomylnego kursu WKPB" ażeby w ten sposób uzyskać miano dobrego kursanta. Partia przywiązuje dużą wagę do wyników szkolenia, faworyzując osoby, czyniące postępy w szkoleniu.

Partia a Związek Zawodowy Pracowników Państwowych w BERLINIE.

Jak i w Kraju tak i na placówce Partia kieruje z ukrycia wszelkimi poczynaniami Związku Zawodowego. Partia decyduje o wyborze z.t.w. Rady Miejskowej, wyznacza bowiem na posiedzeniu egzekutywy kandydatów. Na zebraniach organizacji oddziałowych omawia się później sposób przeprowadzenia wyborów do Rady Miejskowej. Wyznaczeni członkowie wymieniają nazwiska kandydatów do Rady Miejskowej. To samo dotyczy wyboru przedstawicieli Związków Zawodowych na poszczególnych placówkach.

Wybitną rolę w organizacji partyjnej na terenie BERLINA pełni FRIEDMAN Wiera, żona szefa MWP. W Kraju zasłynęła jako kierowniczką zagranicznego oddziału Związków Zawodowych. Z jej przybyciem do BERLINA nastąpiła nowa epoka w rozwoju życia partyjnego i zawodowego. Odrazu została "wybrana" kierownikiem egzekutywy partyjnej, a chociaż obecnie w wyborach dziwnym trafem przeadła pełni i tak główną rolę w partii. Prawdopodobnie została wysłana ona przez KC partii w WARSZAWIE celem przeprowadzenia reorganizacji i sprawowania kontroli nad życiem partii i związków zawodowych. FRIEDMANOWA sprężystość zabrała się do pracy. Drobnie resztki demokratycznych posunięć, które tu i ówdzie jeszcze istniały, wymiotła całkowicie, udoskonaliła metody szpiclowania. Odbывała codziennie długie konferencje z poszczególnymi członkami partii (nie ze wszystkimi,) wypytyując szczegółowo o

(over)

wszystkich i o wszystkim. Źródło zostanie podane później.

EVAL.COMMENT: From the mentioned persons: SWIATKOWSKI chose freedom in September 1952. KALINSKA and GEDZIOROWA said in this report to be women are UNCONFIRMED, but two males of the same name are known namely: KALINSKI (fnu), an employee in the repatriation department of the diplomatic mission and GEDZIOR (fnu), manager of the office Nr.2 of the diplomatic mission.

KALINSKI's name UNCONFIRMED.

JANKOWSKA Krystyna vel Janina confirmed.

STANKIEWICZ is the head of the political section with the Polish Military Mission, SZYMANSKI was reported as press attaché to the Military Mission.

The name GRZECH is known, but the bearer of this name was reported as a female, woman-clerk at the Polish Consulate.

FRIEDMAN Viera, the wife of the head of the Military Mission, died on 30 October 1952; was buried at the military cemetery in WARSAW, on 3 November 1952.

JARZĘBSKI is the manager of the legal and passport department, SOP is telephone operator.

HIRSZOWICZ is the head of the Military department.

SIEMKOWA (fnu), SZULIK (fnu), KUSZ (fnu), WRONSKI (fnu), KOPCZYNSKI (fnu), GLEBA (fnu), are UNCONFIRMED. The mentioned GOLDMAN might be identical with the former secretary of the Polish Embassy in BUCHAREST, in November 1951, but this is not certain. The report describes probably well the Party organization at the mission. Anyhow the described Party training and indoctrination methods as presented do not differ from other diplomatic posts.